

ВАЖЛИВІСТЬ ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА ОСНОВІ ДАНИХ ФІЗІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ

Олійниченко О.М.

ст.викл. кафедри управління

персоналом та економіки праці

Організація праці як колективної діяльності людей ґрунтується на врахуванні групових соціально-психологічних процесів, в основі яких лежать потреби, інтереси, мотиви, комунікації, соціальні норми, соціальний контроль, лідерство і підпорядкування. Крім того, досягнення фізіології і психології праці є базою для розвитку техніки, технології, економіки й організації виробництва.

Системний підхід до вивчення фізіологічних і психологічних закономірностей функціонування працівника у трудовій діяльності передбачає застосування різноманітних наукових методів дослідження, зокрема фізіологічних, психологічних, статистичних, математичних тощо.

Фізіологія і психологія праці справедливо вважається теоретичною основою організації праці, оскільки дає теоретичне обґрунтування таких її напрямків як: поділ і кооперація праці; планування та організація робочих місць; методи виробничого навчання, формування трудових навичок і вмінь; вдосконалення трудових прийомів і рухів, розробка режимів праці і відпочинку; нормування праці; поліпшення умов праці; профорієнтація, вибір професії та розстановка кадрів; оплата й стимулювання праці; підвищення культури праці тощо.

В умовах нестабільної економіки України щодо фізіології і психології праці висуваються нові завдання. Серед найважливіших теоретичних і практичних завдань слід виокремити такі [1]:

- розробка фізіологічних та психологічних критеріїв оптимальної організації різних видів праці;
- обґрунтування методів ліквідації дефіциту м'язових навантажень і рухової активності працівника;

- гуманізація праці на підприємствах різних форм власності на основі впровадження санітарно-гігієнічних норм, техніки безпеки, раціональних режимів праці та відпочинку;

- розробка механізмів формування в людей психологічних установок на ринкову поведінку у сфері діяльності;

- вивчення мотиваційних механізмів підвищення ефективності праці;

- психологічне обґрунтування соціально-трудоких відносин між суб'єктами ринку праці (роботодавцями та найманими працівниками);

- розробка критеріїв і шляхів забезпечення конкурентоздатності людини на ринку праці;

- вдосконалення методів професійного самовизначення молоді;

- вивчення механізмів самореалізації особистості у трудовій діяльності, у тому числі в малому бізнесі й підприємництві;

- вдосконалення методів професійної орієнтації, переорієнтації та професійного добору;

- психологічні проблеми незайнятого населення та безробіття.

На основі цих фундаментальних знань вирішуються прикладні проблеми фізіології і психології праці, пов'язані з психофізіологічним обґрунтуванням організації конкретної праці та соціально-психологічних аспектів життєдіяльності працівників.

Реалізація цих завдань ґрунтується на таких фундаментальних теоретичних положеннях фізіології і психології праці, як працездатність, дієздатність, впрацювання, втома, відновлювальні процеси в організмі людини; трудове напруження і оптимальний його рівень; засвоєння ритму діяльності; закономірності динаміки психічних функцій працівника в різних видах професійної діяльності; вплив діяльності (або/і незайнятості) на формування та реалізацію особистісних властивостей людини.

1. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Підручник. / Крушельницька Я.В.- К.: КНЕУ, 2003.- 367 с.